

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 4CoE/5/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6615206915
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bušík, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6615206915.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova č. 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného Advocate s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141, proti povinnému: L. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. O. C. č. XXX, XXX XX X. O. C., vedenej pod sp. zn. EX 23919/15 súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, PhD., Exekútorský úrad Bratislava, Záhradnícka 60, 821 08 Bratislava, o vymoženie pohľadávky oprávneného vo výške 910,66 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 9Er/392/2015-13 zo dňa 28.10.2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa ust. § 44 ods. 2/ zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len Exekučný poriadok) zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že exekučné konanie je vedené na základe exekučného titulu, ktorým je rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s., so sídlom v Bratislave, sp. zn. SR 12067/09 zo dňa 15.07.2009. Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že zmluva o úvere uzavretá medzi oprávneným ako veriteľom a povinným ako dlžníkom, na základe ktorej oprávnený uplatnil na rozhodcovskom súde svoj nárok je spotrebiteľskou zmluvou, preto na daný právny vzťah aplikoval ustanovenia § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len Občiansky zákonník) upravujúce spotrebiteľské zmluvy. Okresný súd poukázal aj na Smernicu Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a na judikatúru Európskeho súdneho dvora. Konštatoval, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul, nie je dojednaná individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do Všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako súčasť formulárovej zmluvy o úvere. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná formálne napĺňa podmienku uvedenú v písm. q) bodu 1 Prílohy k smernici v tom význame, že rozhodcovské konanie nebolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy. Vychádzajúc z povahy samotnej zmluvy o úvere je však zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským alebo civilným súdom bude takmer vždy veriteľ, nakoľko miera jeho práv voči druhej zmluvnej strane v súvislosti s mierou povinností dlžníka mu zabezpečuje takmer úplnú dominanciu v tomto vzťahu a minimalizuje dôvody na podanie žaloby zo strany dlžníka. Veriteľ od počiatku sledoval takýmto koncipovaním rozhodcovskej doložky to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy boli tieto riešené na súde, ktorý sa nachádza v mieste jeho sídla, za účelom minimalizácie jeho nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou teda napriek jej formálnemu zneniu reálne dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to samozrejme v neprospech spotrebiteľa. Takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou teda napriek jej formálnemu zneniu reálne dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to samozrejme v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ v takejto situácii vzhľadom na značnú vzdialenosť miesta konania, ako aj na svoje majetkové a zárobové pomery

nemal možnosť relevantne sa proti návrhu zo strany veriteľa brániť, resp. zúčastniť sa konania pred rozhodcovským súdom. Na základe uvedeného mal súd za to, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatnou v zmysle § 53 ods. 4/ Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmluvy. V dôsledku toho súd považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný, preto žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal oprávnený prostredníctvom splnomocneného zástupcu v zákonnej lehote odvolanie. V odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci. Domnieva sa, že súd prekročil rámec svojej preskúmvacej činnosti, ktorý mu vyplýva z Exekučného poriadku v nadväznosti na zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Formálne preskúmvanie exekučného titulu sa obmedzuje na dodržanie všetkých formálnych náležitostí exekučného titulu a preskúmaním materiálnej stránky súd zisťuje, či sú splnené hmotnoprávne predpoklady exekučného titulu (dovolenosť, možnosť a súlad s dobrými mravmi), súd však podľa názoru oprávneného nemôže skúmať samotné rozhodcovské konanie. Exekučný súd sa tak mal v rámci materiálneho prieskumu obmedziť len na skúmanie výroku exekučného titulu. Oprávnený sa navyše domnieva, že postupom súdu a jeho výkladom ust. § 45 zákona o rozhodcovskom konaní dochádza k nahradzovaniu konania o žalobách o zrušenie rozhodcovských rozsudkov exekučným konaním, čo je v rozpore s obsahom a účelom zákona o rozhodcovskom konaní. Oprávnený ďalej argumentoval tým, že súd neúplne zistil skutkový stav veci, keďže namietal skutočnosť, že zmluvnými stranami nebola dojednaná žiadna rozhodcovská zmluva/ rozhodcovská doložka. Oprávnený však uzatvára s povinným rozhodcovskú zmluvu podľa ust. § 3 a nasl. zák. č. 244/2002 Z. z. formou samostatného právneho úkonu, a to na samostatnej listine a v niektorých prípadoch je rozhodcovská doložka dohodnutá v rámci všeobecných obchodných podmienok, ktoré sú pre zmluvné strany záväzné. V danom prípade teda bol exekučný titul na základe dohody zmluvných strán vydaný oprávneným orgánom, a to Stálym rozhodcovským súdom v konaní upravenom zákonom č. 244/2002 Z. z. Pokiaľ ide o ust. § 53 ods. 4 písm. r/ zák. č. 40/1964 Zb. oprávnený poukázal na odôvodnenie zákonodarcov, v zmysle ktorého je cieľom tejto úpravy je umožniť spotrebiteľom rozhodnúť sa, kde uplatnia svoje práva, v danej veci preto konajúci súd konal nad rámec zákonných ustanovení. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto oprávnený navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

Vo veci rozhodol vyšší súdny úradník Okresného súdu Lučenec. Zákonný sudca predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu podľa § 374 ods. 4/ O.s.p. s vyjadrením, že podanému odvolaniu nemieni vyhovieť.

Krajský súd, ako súd odvolací v dôsledku podaného odvolania preskúmal vec v medziach daných ust. § 212 ods. 1/ O.s.p. a postupom podľa § 214 ods. 2, § 219 ods. 1/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania uznesenie okresného súdu potvrdil.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že oprávnený sa domáha vykonania exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým je rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s., so sídlom v Bratislave, sp. zn. SR 12067/09 zo dňa 15.07.2009. Základný právny rámec nároku priznaného rozhodcovským rozsudkom bol nárok veriteľa z titulu poskytnutia úveru dlžníkovi na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXX, uzavretej dňa 13.10.2008

V bode 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvorili nedeliteľnú súčasť zmluvy o úvere si oprávnený ako veriteľ a povinný ako dlžník upravili rozhodcovskú doložku tak, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy o úvere, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené: a) pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s., so sídlom Trnavská cesta 70, 821 02 Bratislava, IČO: 35 922 761, zapísanou v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I., oddiel Sa, vložka č. 3530/B, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, b) pred príslušným súdom SR, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (zákon č. 99/1963 Zb. O.s.p.). Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z tejto zmluvy o úvere, vrátane sporu o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozväzovaciu

podmienku tejto rozhodcovskej doložky; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu.

V zmysle ust. § 44 ods. 2/ Exekučného poriadku súd preskúmava exekučný titul aj ex offico. Pokiaľ je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, prirodzenou súčasťou preskúmania tohto exekučného titulu je zisťovanie toho, či bola medzi zmluvnými stranami platne uzavretá rozhodcovská zmluva, a to či už formou osobitnej zmluvy alebo formou rozhodcovskej doložky v zmluve podľa § 3 a § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Povinnosť skúmať platnosť rozhodcovskej doložky pre exekučný súd vyplýva priamo zo zákona, nie je potrebné ju osobitne odôvodňovať.

V prípade neexistencie alebo neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. doložky, rozhodcovský súd nemôže prejednať a rozhodnúť medzi účastníkmi spor a vydať rozhodcovský rozsudok, ktorý by mal predstavovať exekučný titul. Ak by exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného v rozhodcovskom konaní nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde je irelevantná (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo 122/2011 zo dňa 9. februára 2012). Z uvedených dôvodov preto neobstoja odvolacie námietky oprávneného, podľa ktorých exekučný súd prekročil rámec svojej preskúmačnej právomoci, keď posudzoval súladnosť exekučného titulu- rozhodcovského rozsudku so zákonom, a že takýmto postupom exekučný súd v istom zmysle nahrádza konanie o žalobách o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní.

Podľa § 52 ods. 1/ Občianskeho zákonníka (účinného v čase uzatvorenia zmluvy) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 a 2/ Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 5/ Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Po preskúmaní spisového materiálu odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že Zmluva o úvere uzavretá dňa 13.10.2008 medzi oprávneným ako veriteľom a povinným ako dlžníkom je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase podpísania zmluvy, keďže z predloženej zmluvy nevyplýva, že povinný je podnikateľským subjektom a že by pri uzatváraní zmluvy o úvere bol konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom oprávnený pri jej uzatváraní konal v rámci svojej obchodnej

činnosti. Z uvedeného dôvodu možno uvedený právny vzťah považovať za spotrebiteľský vzťah medzi spotrebiteľom a dodávateľom v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa preto postupoval správne, keď na právne vzťahy vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy aplikoval ustanovenia spotrebiteľského práva a posudzoval rozhodcovskú doložku ako zmluvnú podmienku z hľadiska, či nevyvoláva nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

Odvolací súd súhlasí aj s hodnotením súdu prvého stupňa, že rozhodcovská doložka koncipovaná v takom znení, ako vyplýva z bodu 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, je neprijateľná, nakoľko spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to výrazne v neprospech spotrebiteľa. Podstatnou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti tohto dojednania je skutočnosť, že táto podmienka nebola so spotrebiteľom vopred individuálne dojednaná a celkom zjavne nemal spotrebiteľ reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť. Rozhodcovská doložka nebola, napriek jej formulácii, skutočne alternatívnou, ako to namietajú oprávnení. Veriteľ podaním návrhu v rozhodcovskom konaní uskutočnil výber predpokladaný v bode 17 zmluvných dojednaní. Po tomto výbere už povinný nemal faktickú možnosť podať návrh na začatie konania pred všeobecným súdom, čím došlo k porušeniu Ústavou SR garantovaného práva každého na spravodlivý súdny proces pred nezávislým všeobecným súdom. Spornosť vo vyváženosti vzájomného zmluvného vzťahu, pokiaľ ide o rozhodcovskú doložku, navyše vyvoláva i skutočnosť, že priamo v predtlačí Všeobecných podmienok poskytnutia úveru v rozhodcovskej doložke je vopred určený konkrétny jediný rozhodcovský súd, ktorý je oprávnený v rozhodcovskom konaní spory vyplývajúce z danej zmluvy rozhodnúť. Takouto formuláciou rozhodcovskej doložky bolo dlžníkovi- povinnému absolútne odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia či bránenia svojho práva nielen medzi všeobecným súdom a rozhodcovským konaním, no aj právo slobodného výberu konkrétneho rozhodcu či rozhodcovského súdu, ktorý by spor z danej spotrebiteľskej zmluvy podľa voľby spotrebiteľa rozhodol. Rozhodcovská doložka, od ktorej rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc v tomto prípade je neprijateľná, a preto je v zmysle § 53 ods. 5/ Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy neplatná.

Pokiaľ teda právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1/ O. s. p. potvrdil.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.